

Hợp tác bảo tồn đa dạng
sinh học ở các vườn quốc gia
và khu bảo tồn thiên nhiên
tại Việt Nam

ĐIỀU KHOẢN THAM CHIẾU

XÁC ĐỊNH CÁC CỘNG ĐỒNG TRÊN ĐỊA BÀN XÃ AN NGHĨA, HUYỆN LẠC SƠN, TỈNH HÒA BÌNH CÓ TIỀM NĂNG THỰC HIỆN DU LỊCH SINH THÁI VÀ CÁC CÔNG TY DU LỊCH CÓ THỂ LÀM ĐỐI TÁC

1. THÔNG TIN CHUNG

Dự án “Quản lý rừng bền vững và Bảo tồn đa dạng sinh học” (VFBC) do Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID) tài trợ được thực hiện từ tháng 4/2021 đến tháng 31/12/2026. Hợp phần 2 - Bảo tồn đa dạng sinh học nhằm duy trì, tăng cường chất lượng rừng và bảo vệ, duy trì ổn định các loài động vật hoang dã ở những tỉnh có giá trị bảo tồn cao (Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên Huế (TT Huế), Quảng Nam và Lâm Đồng. Mục tiêu của hợp phần hướng đến 14 khu rừng đặc dụng (RĐD) và ít nhất 5 khu rừng phòng hộ (RPH), phối hợp với ban quản lý rừng trên địa bàn để duy trì độ che phủ rừng và kết nối sinh cảnh quan trọng để bảo vệ những loài động vật đặc hữu và có nguy cơ bị đe dọa ở Việt Nam. Dự án được phối hợp thực hiện bởi Tổ chức WWF Mỹ và các đối tác như WWF Việt Nam, Helvetas Việt Nam, Tổ chức Bảo tồn Động thực vật Quốc tế Fauna & Flora International tại Việt Nam (FFI), Viện nghiên cứu động vật hoang dã Đức (Leibniz Institute for Zoo and Wildlife), Tổ chức Bảo tồn động vật hoang dã toàn cầu (Re:wild – tiền thân là Global Wildlife Conservation, GWC), Liên minh Quốc tế Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế (IUCN) và Trung Tâm Giáo Dục Thiên Nhiên – ENV.

Hợp phần Bảo tồn đa dạng sinh học bao gồm bốn tiểu hợp phần:

- Tiểu hợp phần 6: Thúc đẩy sản xuất, kinh doanh thân thiện với bảo tồn cho cộng đồng sống phụ thuộc vào rừng
- Tiểu hợp phần 7: Tăng cường quản lý rừng đặc dụng và rừng phòng hộ
- Tiểu hợp phần 8: Tăng cường hiệu quả hệ thống thực thi pháp luật đối với tội phạm hủy hoại rừng và động vật hoang dã

- Tiêu hợp phần 9: Giảm nhu cầu tiêu thụ thông qua các phương pháp thay đổi hành vi.

Bản điều khoản tham chiếu này liên quan đến hoạt động thực hiện Tiêu hợp phần 6 tại Vườn quốc gia Cúc Phương nhằm thúc đẩy dịch vụ du lịch thân thiện với bảo tồn cho cộng đồng sống phụ thuộc vào rừng.

2. SỰ CẦN THIẾT

Từ những năm 1990, với phương châm bảo vệ rừng tận gốc, Vườn quốc gia Cúc Phương đã nỗ lực xây dựng và phát triển các mô hình du lịch cộng đồng. Mục đích của công tác này nhằm tạo sinh kế cho các cộng đồng địa phương đang sinh sống trong vùng lõi và vùng đệm của Vườn; thu hút sự tham gia của cộng đồng vào công tác bảo tồn tài nguyên thiên nhiên, hệ sinh thái của Vườn.

Diễn hình của hoạt động này, là mô hình du lịch cộng đồng tại xóm Khanh, xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình.

Xóm Khanh nằm trong vùng lõi của Vườn quốc gia Cúc Phương, cách đường Hồ Chí Minh khoảng 2km. Năm 2021, Bản có 31 hộ gia đình với 154 nhân khẩu, toàn bộ là người dân tộc Mường. Bản tọa lạc bên cạnh sông Bưởi, có hệ thống suối, thác nước tự nhiên và phong cảnh thiên nhiên hữu tình. Không gian tụ cư của người dân xóm Khanh với chủ yếu là những nếp nhà sàn truyền thống. Đời sống và sinh hoạt của bà con nơi đây vẫn còn giữ nguyên nét văn hóa, phong tục tập quán của người Mường. Những yếu tố này là tiền đề quan trọng để phát triển du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng.

Thông qua tour du lịch "xuyên rừng – ngủ bản" do Vườn quốc gia Cúc Phương tổ chức, theo thống kê sơ bộ, trung bình trong 05 năm gần đây, mỗi năm xóm Khanh đón khoảng 500 lượt khách đến tham quan, trải nghiệm, tìm hiểu và thưởng thức văn hóa. Trong số đó, lượng khách quốc tế chiếm tỷ trọng rất cao, lên tới khoảng 80%.

Tuy nhiên, trong bối cảnh thị trường du lịch đang thay đổi từng ngày, cả về cách thức tiếp cận và chất lượng sản phẩm dịch vụ; trong khi đó, du lịch xóm Khanh do nhiều nguyên nhân khác nhau dẫn đến tiến trình đổi mới chậm, hiệu quả hoạt động có xu hướng giảm sút.

Ngoài ra, do đại dịch Covid-19 gây ra, du lịch cộng đồng xóm Khanh càng thêm khó khăn đặc biệt, là nguồn khách quốc tế. Theo số liệu từ Trung tâm Giáo dục môi trường và Dịch vụ (Vườn quốc gia Cúc Phương), từ năm 2020 đến hết năm 2021, xóm Khanh chỉ đón được dưới 20 đoàn, với khoảng dưới 100 lượt khách, chủ yếu là khách nội địa.

Trước thực trạng trên, đổi mới du lịch cộng đồng xóm Khanh theo hướng làm tăng chuỗi giá trị sản phẩm du lịch sinh thái của cộng đồng là nhu cầu mang tính cấp thiết không chỉ cho xóm Khanh mà còn là bài học kinh nghiệm cho các cộng đồng có tiềm năng phát triển du lịch sinh thái trên địa bàn xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình nhằm tạo cơ hội việc làm, tăng thu nhập cho người dân, góp phần thực hiện "*Phương án Quản lý rừng bền vững*" của Vườn quốc gia Cúc Phương.

3. MỤC TIÊU

Mục tiêu 1: Khảo sát, đánh giá và xác định các cộng đồng có tiềm năng khai thác du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình.

Mục tiêu 2: Đề xuất việc đổi mới mô hình du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng tại xóm Khanh, xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình.

Mục tiêu 3: Xác định các công ty/doanh nghiệp du lịch có tiềm năng hợp tác (dưới hình thức đầu tư, liên doanh, liên kết ...) với cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình nhằm khai thác du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng, góp phần tăng thu nhập cho người dân.

4. NHIỆM VỤ CỦA TƯ VẤN

4.1. Nhiệm vụ 1: *Xây dựng, đề xuất mô hình (mới) du lịch cộng đồng xóm Khanh và danh sách các cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình có tiềm năng thực hiện du lịch sinh thái*

Để thực hiện nhiệm vụ trên, tư vấn phải thực hiện các hoạt động chính sau:

- Khảo sát, đánh giá hiện trạng và phân tích các điểm mạnh, yếu, cơ hội và các rủi ro có thể có (ví dụ: dịch Covid-19) về du lịch cộng đồng xóm Khanh.
- Xây dựng mô hình (tổ chức, cơ chế vận hành, hợp tác với đối tác, sản phẩm dịch vụ....) du lịch sinh thái xóm Khanh.
- Đánh giá tiềm năng thực hiện du lịch sinh thái của các cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa trên cơ sở phân tích SWOT (điểm mạnh, yếu, cơ hội và các mối đe dọa) kết hợp với các phương pháp đánh giá khác. Từ đó xác định các cộng đồng có tiềm năng cao thực hiện du lịch sinh thái.
- Xây dựng, đề xuất mô hình du lịch sinh thái xóm Khanh và danh sách

các cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa có tiềm năng thực hiện du lịch sinh thái trên địa bàn xã Ân Nghĩa.

4.2. Nhiệm vụ 2: *Đánh giá, xác định các công ty/doanh nghiệp du lịch có tiềm năng hợp tác với cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa thực hiện du lịch sinh thái, góp phần tăng thu nhập cho người dân, cộng đồng.*

Để thực hiện nhiệm vụ trên, tư vấn phải thực hiện các hoạt động chính sau:

- Khảo sát các doanh nghiệp du lịch có kinh nghiệm thực hiện du lịch sinh thái trên địa bàn xã Ân Nghĩa, vùng đệm, vùng lân cận Vườn quốc gia Cúc Phương và các tỉnh, thành khác.

- Đánh giá kinh nghiệm, năng lực của các doanh nghiệp du lịch đã khảo sát về dịch vụ du lịch sinh thái.

- Đánh giá, xây dựng danh mục các doanh nghiệp du lịch có tiềm năng làm đối tác của các cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa thực hiện du lịch sinh thái.

- Xây dựng các mô hình hợp tác giữa doanh nghiệp du lịch và cộng đồng làm du lịch sinh thái như đầu tư vốn, kỹ thuật, liên doanh, liên kết...theo hướng làm tăng chuỗi giá trị dịch vụ du lịch sinh thái, hai bên cùng có lợi, tăng thu nhập cho người dân/cộng đồng thông qua hoạt động du lịch sinh thái VQG Cúc Phương.

- Đề xuất danh mục các doanh nghiệp du lịch có tiềm năng hợp tác với cộng đồng trên địa bàn xã Ân Nghĩa theo các mô hình phù hợp làm tăng chuỗi giá trị dịch vụ du lịch sinh thái, góp phần làm tăng thu nhập cho người dân, cộng đồng.

5. SẢN PHẨM, DỰ KIẾN THỜI GIAN THỰC HIỆN VÀ KẾT QUẢ

	Nhiệm vụ	Thời gian TV bàn giao SP	Kết quả	Số công tư vấn
1	Báo cáo khởi đầu	3/2022		3 ngày
	Báo cáo khởi đầu bao gồm các nội dung chính sau: (i) Mục tiêu thực hiện nhiệm vụ, (ii) Phương pháp thực	3/2022	Báo cáo được thông qua	3

	hiện, (iii) Kế hoạch chi tiết thực hiện, bao gồm cả dự kiến địa điểm khảo sát (iv) (v) Đề cương sơ bộ báo cáo thực hiện nhiệm vụ (trong vòng 01 tuần sau khi ký hợp đồng).			
2	Báo cáo về thực hiện nhiệm vụ 1-2	6/2022		57
2.1	Báo cáo (dự thảo 1) đảm bảo các nội dung nêu trong nhiệm vụ 1-2. Trình bày báo cáo tại hội thảo kỹ thuật (1)	6/2022	Báo cáo được hội thảo kỹ thuật (1) góp ý và thông qua tiếp tục	42
2.2	Báo cáo (dự thảo 2) đã được chỉnh, sửa bổ sung theo góp ý của hội thảo kỹ thuật (1), Trình bày báo cáo tại hội thảo kỹ thuật (2)	6/2022	Báo cáo được hội thảo kỹ thuật (2) góp ý, nhất trí thông qua để hoàn thiện.	15
3	Báo cáo cuối cùng	7/2022		5
	Báo cáo được hoàn thiện trên cơ sở tiếp thu góp ý của hội thảo 2. Trình bày báo cáo tại cuộc họp nghiệm thu.		Báo cáo cuối cùng được VQG Cúc Phương, Ban quản lý dự án Trung ương và VP Hợp phần đa dạng sinh học, WWF nghiệm thu	
	Tổng			65 ngày

(Ghi chú: các báo cáo viết bằng tiếng Việt, cả bản cứng và bản mềm)

6. NGUYÊN TẮC LÀM VIỆC VÀ KẾ HOẠCH DỰ PHÒNG TRONG TÌNH HUỐNG COVID

- Tư vấn làm việc trên cơ sở phối hợp chặt chẽ với Ban quản lý dự án VFBC VQG Cúc Phương và cán bộ phụ trách hoạt động của WWF-Việt Nam. Các kế hoạch cần được thống nhất trước khi thực hiện. Chuyên gia tư vấn chịu trách nhiệm về kết quả đầu ra của các nhiệm vụ do WWF – Việt Nam giao.
- Tư vấn sẽ do Văn phòng Hợp phần Bảo tồn Đa dạng sinh học, WWF –Hà Nội phối hợp với BQL dự án VFBC VQG Cúc Phương tuyển dụng để thực hiện nhiệm vụ theo quy định trong Hướng dẫn thực hiện dự án VFBC.
- Trong trường hợp không thể thực hiện các chuyến thực địa và gặp mặt trực tiếp với địa phương do điều kiện COVID19 và hạn chế đi lại, tư vấn sẽ báo cáo Ban quản lý dự án VQG Cúc Phương để được hỗ trợ thực hiện các phương pháp thay

thể để thực hiện nhiệm vụ như liên lạc trực tuyến với xã Ân Nghĩa, các doanh nghiệp có liên quan để thu thập thông tin. Trong trường hợp không có phương pháp nào có thể thay thế việc thực hiện nhiệm vụ tại hiện trường, làm chậm tiến độ thực hiện nhiệm vụ thì tư vấn và WWF-Việt Nam, VQG Cúc Phương sẽ thảo luận và thống nhất sửa đổi ngày giao nộp sản phẩm.

7. THỜI GIAN THỰC HIỆN:

Gói công việc được tiến hành từ tháng 03/2022 và hoàn thành vào tháng 7/2022.

8. ĐỊA ĐIỂM THỰC HIỆN

Xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình, VQG Cúc Phương và các công ty/doanh nghiệp du lịch có kinh nghiệm thực hiện du lịch sinh thái rừng.

9. YÊU CẦU ĐỐI VỚI TƯ VẤN

9.1 Quốc tịch

Tư vấn đảm nhận nhiệm vụ này phải là công dân Việt Nam theo yêu cầu mã địa lý 937 của USAID.

9.2. Vị trí, vai trò

Vị Trí	SL	Vai trò	Tổng số ngày công
Tư vấn về du lịch sinh thái rừng dựa vào cộng đồng	1	Chịu trách nhiệm toàn bộ thực hiện và giao nộp sản phẩm đảm bảo chất lượng theo yêu cầu của gói thầu.	65

9.3. Hồ sơ

Tư vấn về du lịch sinh thái rừng dựa vào cộng đồng

Trình độ, kỹ năng:

- Có bằng đại học (Thạc sỹ, Tiến sỹ sẽ được ưu tiên) về du lịch, phát triển cộng đồng, bảo tồn tài nguyên thiên nhiên, kinh tế hoặc các chuyên ngành liên quan đến du lịch sinh thái dựa vào cộng đồng
- Sử dụng thành thạo tin học văn phòng

Kinh nghiệm chuyên môn chung:

- Có ít nhất 10 năm kinh nghiệm trong các lĩnh vực liên quan đến du lịch sinh thái rừng
- Có hiểu biết sâu sắc về phát triển cộng đồng sống trong và gần rừng
- Có quan hệ tốt với các cơ quan quản lý tài nguyên rừng
- Có kỹ năng làm việc độc lập và theo nhóm

Kinh nghiệm chuyên môn cụ thể:

- Có kinh nghiệm làm việc tại/hoặc với VQG Cúc Phương, xã Ân Nghĩa, huyện Lạc Sơn, tỉnh Hòa Bình và các doanh nghiệp du lịch sinh thái.
- Đã từng tham gia thực hiện các chương trình/dự án/gói công việc về du lịch sinh thái rừng dựa vào cộng đồng.
- Ưu tiên đối với trường hợp đã tham gia thực hiện công việc tương tự như gói tư vấn này.

10. YÊU CẦU ĐẶC BIỆT

Các báo cáo, tài liệu sử dụng cho hội thảo phải tuân thủ quy định về sử dụng logo và mẫu báo cáo của USAID, WWF-Việt Nam.

Trong Báo cáo phải nêu rõ tên dự án: *“Hợp phần Bảo tồn đa dạng sinh học, Dự án Quản lý rừng bền vững và Bảo tồn đa dạng sinh học (VFBC), do Cơ quan Phát triển quốc tế Hoa Kỳ (USAID) tài trợ, WWF phối hợp với Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thực hiện”*.

11. CHI TIẾT THỜI GIAN NỘP HỒ SƠ

HSQT bao gồm:

Sơ yếu lý lịch và các thông tin chứng minh tư vấn đáp ứng các yêu cầu nêu tại Mục 9 của Điều khoản tham chiếu và đề xuất kinh phí được nộp qua email đến địa chỉ email: gam.phamthi@wwf.org.vn và minh.vuhoai@wwf.org.vn ghi rõ tiêu đề email là “HSQT-[tên tư vấn]-Ref FY22-0895”. Dung lượng tối đa cho mỗi email WWF-Việt Nam có thể nhận được là 25MB. Hạn nộp hồ sơ: **17:00 ICT ngày 28/02/2022**